

УДК 633.863.2:631(292.485)(1-15)

Гордіна Н., аспірант

Каленська С.М., доктор. с.-г. наук, професор, завідувача кафедри рослинництва
Національний університет біоресурсів і природокористування України
E-mail: g8natag3@gmail.com

ПРОДУКТИВНІСТЬ САФЛОРУ ЗАЛЕЖНО ВІД ЕЛЕМЕНТІВ ТЕХНОЛОГІЇ ВИРОЩУВАННЯ В УМОВАХ ПРАВОБЕРЕЖНОГО ЛІСОСТЕПУ УКРАЇНИ

Серед культурних рослин людина культивує 340 видів олійних культур до яких і належить сафлор красильний *Carthamus tinctorius* (L.). За останні роки в Україні посівні площі під олійними культурами зросли на 1,8 млн га, що переважно викликано збільшенням площ під соняшником та соєю. А от сафлор красильний є однією з перспективних олійних культур, досить жаростійка і посухостійка рослина, здатна витримувати тривалу посуху. В умовах прогнозованого потепління може зайняти достойне місце серед низки традиційно вирощуваних в Україні культур.

Найбільш сприятливі умови для отримання дружніх сходів та формування сталих врожаїв складаються лише за ранніх строків сівби (температура на глибині загортання насіння 3-4°C). А от за даними науковців Інституту олійних культур, запізнення із сівбою на 10 діб призводить до зниження урожайності – до 0,10 т/га, а затримка на 20 діб спричиняє втрати до 0,25 т/га.

Сівбу сафлору красильного необхідно проводити разом із сівбою ярих колосових культур, адже ранній строк сівби порівняно із пізнім може забезпечити прибавки урожайності в межах 0,30 т/га за сівби з міжряддям 70 см і 0,38-0,40 т/га – за сівби з шириною міжрядь 15 см. Широкорядному способу сівби надають перевагу за умов значного рівня забур'янення та неможливості застосування ґрунтових гербіцидів.

Інші дослідження вказують, що оптимальна густина стояння рослин за ширини міжрядь 45 см має становити 260-280 тис./га, за ширини 70 см – 200-230 тис./га, а за ширини міжрядь 15 см – 280-300 тис./га. За несприятливих умов вирощування норму висіву необхідно збільшувати на 10-15%.

З метою забезпечення високого врожаю насіння сафлору, на думку В.П. Георгієвського, необхідно систематично спускувати ґрунт у міжряддях і здійснювати прополку бур'янів у рядках.

В умовах Лісостепу західного встановлено вплив строків застосування регуляторів росту: Агроемістим-екстра, Івін і Вермістим Д на показники продуктивності, урожайності і якості насіння сафлору красильного. Щодо строків застосування препаратів, значно ефективнішим було обприскування вегетуючих рослин у фазі розетки листків, на кращих варіантах прибавки сягали 17,0-20,8% або 0,33-0,34 т/га. Краще себе проявили регулятори росту: Агроемістим-екстра та Івін. Максимальну прибавку в урожайності 0,38 т/га (22,4 %) отримано у варіанті з обприскуванням посівів регулятором росту Агроемістим-екстра.

За даними Ф.Ф. Адамень, О.Л. Рудік, В.Г. Найдюнов, І.О. Прошина найвища врожайність відмічена при позакореновому внесенні у фазу стеблування N_{30} у вигляді сечовини 1,21 т/га. Застосування Асцелератор – Zn та Асцелератор – комплексне нормою 0,04 та 0,4 кг/га забезпечило урожайність відповідно 1,17 т/га та 1,15 т/га.

Загалом же технологія вирощування сафлору наближена до технології вирощування соняшнику, ці рослини мають ряд спільних рис і близькі за характеристиками. Однак, для сафлору красильного слід формувати сортову агротехніку, на основі чого розробити технологічний проект вирощування цієї культури з мінімальними втратами агроресурсів.

Загалом же технологія вирощування сафлору наближена до технології вирощування соняшнику, ці рослини мають ряд спільних рис і близькі за характеристиками. Однак, для сафлору красильного слід формувати сортову агротехніку, на основі чого розробити технологічний проект вирощування цієї культури з мінімальними втратами агроресурсів.

УДК 631.541.1:581.132.1:634.13

Груша В.В., кандидат біологічних наук

Ходаківська Ю.Б., кандидат сільськогосподарських наук

Інститут садівництва НААН України

E-mail: grushaviktor@ukr.net

ВПЛИВ СОРТО-ПІДЩЕПНИХ КОМБІНУВАНЬ НА ФУНКЦІОНАЛЬНИЙ СТАН ЛИСТКОВОГО АПАРАТУ ГРУШІ (*PYRUS COMMUNIS* L.)

Для визначення функціонального стану плодкових дерев в умовах дії чинників природного навколишнього середовища і технологічних прийомів застосовують метод фотоіндукції флуоресценції. Цей метод полягає у використанні діагностичних ознак показників індукції флуоресценції хлорофілу листків рослин і орієнтований на визначення функціональних і фізіологічних показників фотосинтезу, зокрема, поглинання світла фотосистемами I і II,

передачі збудження в електрон-транспортному окисно-відновлювальному ланцюгу, утворенні енергоємних сполук залежно від досліджуваних факторів.

У зв'язку з цим метою наших досліджень було вивчення впливу сорто-підщепних комбінувань та інтеркалярних вставок на функціональний стан рослин за допомогою аналізу фотоіндукційних змін флуоресценції хлорофілу листків приладом «Флоратест» у 2015-2020 рр.